

sygn. akt IV Ka 324/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:
Przewodniczący SSO Stanisław Jabłoński (spr)

Sędziowie SWSO Piotr Wylegalski

SSO Grzegorz Szepelak

Protokolant Katarzyna Wikiera

przy udziale Tadeusza Kaczana Prokuratora Prokuratury Okręgowej
po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2019 r.

sprawy M. S. c. M. i C. z d. H.
ur. (...) we W.

w przedmiocie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabrycznej

z dnia 20 grudnia 2018 r. sygn. akt II K 623/18

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że eliminuje z podstawy orzeczenia o karze łącznej orzeczenie wydane przez Sąd Rejonowy dla W. z dnia 29 listopada 2016 r., sygnatura sprawy II K (...) i w tym zakresie postępowanie umarza;

II. orzeczoną wobec skazanej M. S. karę łączną obniża do 5 (pięciu) lat;

III. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

IV. zwalnia skazaną od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej W. II Wydział Karny wyrokiem łącznym z dnia 20 grudnia 2018 r. po ustaleniu, że **M. S.** została skazana prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 25.08.2011r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 07.01.2008r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności; za czyn popełniony w dniu 09.01.2008r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności; wymierzono karę łączną 1 rok pozbawienia wolności. Wyrok uprawomocnił się w dniu 05.07.2008 r.

2. wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia z dnia

02.10.2009r., w sprawie (...), w którym połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wydanymi w sprawach II K 630/06, V K 638/06, XII K 208/06, V K 944/06, V K 1416/06, VII K 229/07, V K 1142/07.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 10.10.2009r.

Powyższą karę skazana odbyła w całości dnia 06.07.2013r.

3. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 25.08.2011r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w okresie 20-29.11.2010r. i 29.11.2010r.

zakwalifikowane z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, orzeczono obowiązek powstrzymywania się od używania środków odurzających, orzeczono dozór kuratora, zobowiązano do poddania się leczeniu odwykowemu.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 30.09.2011r. Postanowienie z dnia 04.10.2012 r. zarządzono wykonanie kary. Dnia 03.01.2015r. wykonano karę pozbawienia wolności.

4. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Krzyków z dnia 13.12.2011 r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 03.11.2010 r. zakwalifikowany z art. 278 § 3 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności z

obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin miesięcznie.

Postanowieniem z dnia 04.10.2012r. karę ograniczenia wolności zamieniono na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 120 dni.

Dnia 07.11.2012 r. wykonano karę ograniczenia wolności.

5. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 20.02.2014r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 19.05.2006r. zakwalifikowany z art. 278 § 1

k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby, orzeczono grzywnę w wysokości 20 stawek po

10 zł. Wyrok uprawomocnił się w dniu 28.02.2014r. Dnia 14.05.2014r. wykonano karę grzywny. Kara pozbawienia wolności nie została zarządzona do wykonania.

6. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 09.09.2016r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 22.05.2016r. zakwalifikowany z art. 278 § 1

k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczono na poczet kary okres zatrzymania, orzeczono obowiązek naprawienia szkody.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 17.09.2016r.

Powyższą karę skazana odbywała w okresie od 24.05.2017r. do 19.03.2018r.

7. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 29.11.2016r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 05.08.2016r. zakwalifikowany z art. 278 § 1

k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, orzeczono obowiązek naprawienia szkody. Wyrok uprawomocnił się w dniu 22.12.2016 r.

Powyższą karę skazana ma odbywać w okresie od 19.03.2018 r. do 19.03.2019 r.

8. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 31.03.2017r. w sprawie II K

(...) za czyn popełniony w okresie od 18 do 24 lipca 2016r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 10 miesięcy pozbawienia wolności, zaliczono na poczet kary okres zatrzymania, orzeczono obowiązek naprawienia szkody. Wyrok uprawomocnił się w dniu 08.04.2017r.

Powyższą karę skazana ma odbywać w okresie od 19.03.2019 r. do 12.01.2020 r.

9. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 09.09.2016r. w sprawie II K (...) za czyn popełniony w dniu 10.05.2016r. zakwalifikowany z art. 280 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 2 lat pozbawienia wolności; za czyn popełniony w okresie od sierpnia do września 2012r. zakwalifikowany z art. 18 § 2 k.k. w zw. z art. 233 § 1 k.k. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, wymierzono karę łączną 2 lat pozbawienia wolności, zaliczono na poczet kary okres zatrzymania, orzeczono obowiązek naprawienia szkody. Wyrok uprawomocnił się w dniu 10.05.2016 r.

Powyższą karę skazana odbywała w okresie od 24.05.2017 r. do 19.03.2018 r.

10. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 04.05.2017r. w sprawie II K 243/17 za czyn popełniony w dniu 13.01.2017 r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, zaliczono na poczet kary okres zatrzymania. Wyrok uprawomocnił się w dniu 12.05.2017 r.

Powyższą karę skazana ma odbywać w okresie od 12.01.2020r. do 10.01.2021r.

11. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Krzyków z dnia 04.05.2017r. w sprawie VII K 330/17 za czyn popełniony w dniu 04.10.2016r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono obowiązek naprawienia szkody. Wyrok uprawomocnił się w dniu 12.05.2017r.

Powyższą karę skazana ma odbywać w okresie od 24.01.2023r. do 21.09.2023r.

12. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia z dnia 30.01.2018r. w sprawie V K 852/17 za czyn popełniony w dniu 29.09.2016r. zakwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. na karę 1 roku pozbawienia wolności, zaliczono okres zatrzymania.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 07.02.2018r.

Powyższą karę skazana ma odbywać w okresie od 17.10.2023r do 15.10.2024r.

13. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej z dnia 20.04.2018r. w sprawie II K (...) za czyny popełnione w dniach 23.05.2017r. i 24.05.2017r. zakwalifikowane z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczono obowiązek naprawienia szkody.

Wyrok uprawomocnił się w dniu 28.04.2018 r.

Kara pozbawienia wolności ma być wykonana w okresie od dnia 25.10.2024 r. do dnia 22.06.2025 r.

- na podstawie art. 569 § kpk w zw. z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył skazanej M. S. kary pozbawienia wolności orzeczone

wyrokami zapadłymi w sprawach II K 1019/16, II K 1379/16, II K 243/17, II K 60/15, VII K 330/17 pkt 2, V K 852/17, II K 1275/17 i wymierzył jej karę łączną 6 (sześciu) lat i 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności;

- na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanej okresy zatrzymania w karach podlegających łączeniu oraz okresy kar rzeczywiście odbytych;

- pozostałe orzeczenia zawarte w wyrokach podlegających łączeniu pozostawił do odrębnego wykonania;

- umarzając postępowanie w zakresie pozostałych wyroków opisanych w części wstępnej wyroku łącznego;

- zwalniając skazaną od ponoszenia kosztów sądowych i nie wymierzając jej opłaty.

Od powyższego wyroku apelację co do całości orzeczenia wywiódł obrońca skazanej zarzucając

1. obrazę prawa materialnego, a mianowicie art. 85 § 2 k.k. poprzez uznanie, że możliwe jest połączenie wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Fabrycznej w sprawie o sygnaturze akt: II K 60/15 i w następstwie orzeczenie kary łącznej przy jednoczesnym wskazaniu, że skazana odbywała powyższą karę pozbawienia wolności w okresie od 24.05.2017 r. do 19.03.2018 r., co wskazuje, że niniejszy wyrok został wykonany w całości przez skazaną (dotyczy wyroku opisanego w pkt 9 części wstępnej wyroku łącznego).

2. rażącą niewspółmierność orzeczonej tym wyrokiem kary łącznej w pkt I zaskarżonego wyroku, będącą konsekwencją niedostatecznego uwzględnienia przesłanek łączności przedmiotowo - podmiotowej zachodzących pomiędzy poszczególnymi czynami, tworzącymi poszczególne zbiegi przestępstw, a także pozytywnej opinii o skazanej w zakresie procesu resocjalizacji.

Podnosząc te zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie wskazanych zarzutów w pkt 1 i 2 niniejszej apelacji i jednocześnie ukształtował na nowo wymiar orzeczonej kary łącznej przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja obrońcy skazanej M. S. w zakresie podniesionych zarzutów nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności, przed przystąpieniem do oceny zasadności zarzutów apelacji, należy - w ślad za Sądem Rejonowym - wskazać, że m. in. w sprawie o sygn. akt II K 1275/17 Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej M. S. została prawomocnie skazana wyrokiem zapadłym po 1 lipca 2015 r., który to dzień jest dniem wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 396), nowelizującej przepisy Rozdziału IX kodeksu karnego dotyczące zasad łączenia kar. W tej sytuacji, odwołując się do treści art. 19 ust. 1 cytowanej ustawy, Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że na gruncie rozpoznawanej sprawy mają zastosowanie te przepisy, które obowiązują obecnie.

Wskazać przy tym należy, że zastosowanie przepisów poprzednio obowiązujących, zgodnie z treścią art. 4 § 1 k.k., wchodziłoby w grę jedynie wówczas, gdyby pod ich rządami możliwym było wydanie wyroku łącznego w całości korzystniejszego dla osoby skazanej. Taka sytuacja natomiast nie zachodziła w rozpoznawanej sprawie.

Natomiast mając w polu widzenia określone w tych przepisach, a konkretnie w art. 85 § 1-4 k.k., zasady łączenia kar, Sąd I instancji ustalił, że łączeniu podlegały kary pozbawienia wolności orzeczone wobec skazanej M. S. wyrokami zapadłymi w sprawach II K 1379/16, II K 243/17, II K 60/15, VII K 330/17 pkt 2, V K 852/17, II K 1275/17, a także w sprawie II K 1019/16, jednakże w tej sprawie kara orzeczona tym wyrokiem została wykonana z dniem 19 marca 2019 r. / k. 172 akt /. Zatem jedynie kary pozbawienia wolności ukształtowane w wymienionych wyrokach II K 1379/16, II K 243/17, II K 60/15, VII K 330/17 pkt 2, V K 852/17, II K 1275/17, są karami, które podlegają wykonaniu, a co za tym idzie, zgodnie z treścią art. 85 § 2 k.k., to właśnie one stanowią podstawę orzeczenia jednej kary łącznej.

Odnosząc się do zarzutu obrońcy dotyczącego obrazu prawa materialnego, a to art. 85 §2 kk poprzez uznanie, że możliwym było połączenie wyroku Sądu Rejonowego dla Wrocławia- Fabrycznej w sprawie o sygnaturze akt: II K 60/15 i w następstwie orzeczenie kary łącznej to stwierdzić należy, że zarzut ten jest chybiony. Z zapisu uzyskanego z (...) / k. 174 akt / wynika, że skazana w sprawie II K 60/15 Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Fabryczna będzie odbywać karę od 10 stycznia 2021 do 10 stycznia 2013 r.. W oparciu o zapisy tego dokumentu Sąd Okręgowy uznał, że do wykonania kary pozbawienia orzeczonej w powyższej sprawie jeszcze nie doszło, a w konsekwencji brak jest podstaw do wyeliminowania tegoż skazania z orzeczonej kary łącznej i umorzenie postępowania w tym zakresie.

Mając zatem dane wynikające z dokumentów (...) Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyeliminował z podstawy orzeczenia o karze łącznej orzeczenie wydane przez Sąd Rejonowy dla W. z dnia 29 listopada 2016 r., sygnatura sprawy II K (...) i w tym zakresie postępowanie umorzył. W konsekwencji obniżył orzeczoną wobec skazanej M. S. karę łączną pozbawienia wolności do 5 lat;

Odnosząc się zaś do wymiaru tej właśnie kary Sąd Okręgowy uznał, że orzeczona kara łączna w wymiarze 5 lat pozbawienia wolności nie nosi cech rażącej surowości. Należy bowiem zauważyć, że przepis art. 85a k.k. stanowi, że orzekając karę łączną sąd bierze pod uwagę przede wszystkim cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Realizacja tej powinności w praktyce oznacza więc, że przy ustalaniu wysokości kary łącznej sąd musi mieć na uwadze zarówno warunki i właściwości osobiste skazanego, jak i rodzaj oraz ilość popełnionych przez niego przestępstw. Jest bowiem oczywistym, że to właśnie na podstawie tych uwarunkowań możliwe jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy konkretnie orzeczona kara łączna spełni te cele, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie.

Decydując, na podstawie obecnie obowiązujących przepisów, o ostatecznym kształcie kary łącznej, sąd winien uwzględnić też relacje zachodzące pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami, które sprowadzają się do łączącego je związku przedmiotowo-podmiotowego oraz dzielących je odstępów czasowych tak, aby orzeczona kara łączna zawierała w sobie całościową ocenę przestępczej działalności skazanego i we właściwy sposób miarkowała zastosowaną wobec niego represję karną. Suma tych okoliczności decyduje o zastosowaniu przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji, asperacji bądź kumulacji. Przy czym priorytetową powinna być zasada asperacji, natomiast absorpcja lub kumulacja, to rozwiązania skrajne, wyjątkowe. Kara łączna, jak wskazano i co słusznie też uwzględnił Sąd Rejonowy, a następnie Sąd Okręgowy wymierzając karę łączną 5 lat pozbawienia wolności jest swego rodzaju podsumowaniem działalności przestępczej skazanej w okresie czasu objętym powyższymi skazaniami. Ma likwidować swoistą konkurencję kar w postępowaniu wykonawczym wynikłą z kilkukrotnych skazań. Jednakże nie może to być premią dla sprawcy większej ilości przestępstw. Stąd też, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem, zastosowanie zasady absorpcji przy kształtowaniu kary łącznej, o którą wnioskował obrońca skazanej M. S., ma charakter wyjątkowy i zasada ta winna być brana pod uwagę tylko w takich sytuacjach, gdzie między zbiegającymi się przestępstwami zachodzi bardzo bliski związek przedmiotowy i podmiotowy i które w istocie winny być objęte jednym postępowaniem, a z różnych przyczyn do tego nie doszło. Zatem w takich sytuacjach, które mogą dać podstawy do przekonania, że przestępcze zachowania danej osoby miały charakter incydentalny w jej życiu, a czego w żaden sposób nie można przypisać zachowaniom M. S. objętych skazaniami w poszczególnych sprawach.

Sąd Rejonowy, a także Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżony wyrok i wymierzając skazanej karę łączną 5 lat pozbawienia wolności poddał analizie wskazane wyżej przesłanki i wymierzenie M. S. kary łącznej pozbawienia wolności na zasadzie asperacji jest, w ocenie Sądu Odwoławczego, sprawiedliwe i w żadnej mierze nie prowadzi do wymierzenia kary rażąco surowej. Przeciwnie, w sytuacji gdy określenie wysokości tej kary mogło nastąpić w granicach od 2 lat do 6 lat i 2 miesięcy, ukształtowanie jej na zasadzie asperacji – ostatecznie na poziomie 5 lat, - po pierwsze, jest wyrazem uwzględnienia wszystkich wyżej wymienione okoliczności, decydujących o zasadzie kształtowania kary łącznej i po wtóre, gwarantuje, że kara ukształtowana na tej zasadzie i w takim wymiarze spełni swe cele, tak w zakresie społecznego, jak i indywidualnego oddziaływania.

Nietrafny jest też zarzut niedostatecznego uwzględnienia pozytywnych wyników resocjalizacji M. S.. Apelujący zdecydowanie przecenia okoliczności związane z zachowaniem skazanej w trakcie odbywania kary i skuteczność dotychczasowych działań resocjalizacyjnych podjętych w stosunku do niej. Oczywiście nie sposób nie zauważyć, że skazana zachowuje się w jednostce penitencjarnej poprawnie, jednak regulaminowe zachowanie winno być zasadą, nie zaś okolicznością mającą decydować o jeszcze bardziej korzystnym kształtowaniu kary łącznej. Poza tym wskazywane przez obrońcę okoliczności nie zostały pominięte przy analizie wymiaru kary, miały one bowiem wpływ na wymierzenie kary łącznej w niższym wymiarze niż wynikałoby to z samej zasady kumulacji. Jednocześnie należy zauważyć, że przedłożona przez obrońcę dokumentacja dotycząca dokonywanych wpłat na rzecz pokrzywdzonych nie może zmienić zapatrywania Sądu Odwoławczego co do słuszności zastosowanej zasady łączenia kar pozbawienia wolności z poszczególnych wyroków .

Dla dopełnienia zaś charakterystyki warunków i właściwości osobistych skazanej należy przypomnieć, że M. S. była wielokrotnie karana i odbywała już kary pozbawienia wolności. Nie powstrzymało to jednak skazanej przed ponownym popełnianiem przestępstw. Tym samym przyjąć należy, że brak jest widocznych zmian w zachowaniu M. S. i jej stosunku do obowiązku przestrzegania norm prawnych, mimo świadomości konsekwencji i naganności swojego postępowania.

Obok tych okoliczności trzeba także uwzględnić te, które są ściśle związane są z czynami przypisanymi skazanej w wyżej wymienionych wyrokach. A zatem, wymaga podkreślenia, że kara łączna określona w orzeczeniu Sądu Okręgowego obejmuje kary wymierzone skazanej za popełnienie ośmiu czynów, stanowiących w zasadzie przestępstwa przeciwko mieniu i to w warunkach art. 64 § 1 kk popełnionych na przestrzeni dwóch lat co także - zdaniem Sądu Odwoławczego - wyklucza możliwość zastosowania zasady absorpcji przy wymiarze kary łącznej. Mając na uwadze powyższe stwierdzić zatem należy, iż zasadnym jest ukształtowanie wymiaru kary łącznej na zasadzie asperacji, zaś wymierzona skazanej w efekcie zastosowania tej zasady kara łączna 5 pozbawienia wolności w żadnej mierze nie może być uznana za niewspółmiernie surową. Rażąca niewspółmierność kary zachodzi bowiem wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można przyjąć, iż zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd Rejonowy, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary, w tym konkretnym przypadku kary łącznej. Zarzut niewspółmierności kary, aby był zasadny, musi dotyczyć rażącej niewspółmierności, a więc nie nadającej się do zaakceptowania (wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II KR, publ. OSP z 1995, Nr 6, poz. 18).

Reasumując stwierdzić należy, że Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżony wyrok i wymierzając M. S. karę łączną 5 lat pozbawienia wolności uwzględnił w dostatecznym stopniu cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma ona osiągnąć w stosunku do skazanej oraz potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy zmieniając zaskarżony wyrok orzekł jak w części dyspozytywnej orzeczenia.

Biorąc zaś pod uwagę sytuację majątkową skazanej i charakter orzeczonej kary Sąd Okręgowy zwolnił M. S. w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k. i art. 634 k.p.k. z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.